

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIđI
BAYBURT İL MÜDÜRLÜğÜ

(Köy Köy Koyunculuk (KKK) Projesi)

2013

Bayburt İli Arazi Dağılımı

Cinsi ve Kullanım Şekli	Türkiye		Bayburt		Bayburt / Türkiye Oranı (%)
	Miktar (Ha)	%	Miktar (Ha)	%	
Tarım Arazisi	27.699.004	35,60	131.995	35,30	0,477
Çayır-Mera	14.617.000	18,79	216.362	57,87	1,480
Orman-Fundalık	23.468.463	30,17	14.631	3,91	0,063
Diğer Araziler	12.012.661	15,44	10.912	2,92	0,091
Toplam	77.797.128	100,00	373.900	100,00	0,481

Bayburt İli Hayvan Varlığı

Yıl	Büyükbaş	Küçükbaş	Manda	Kanatlı	Arı
2010	59.018	26.442	303	53.706	24.000
2011	61.879	31.529	497	49.825	21.096
2012	85.427	58.650	587	46380	23.655

PROJENİN AMAÇLARI:

- İlimiz kalkınma sorunu yaşayan iller arasında olup, son yıllarda sürekli göç vermektedir. Köylerden kentlere ve il dışına sürekli bir göç olmaktadır. Ekonomisi büyük oranda hayvancılığa dayalı olan ilimizde mera varlığının bol olması meraya dayalı hayvancılığı daha karlı hale getirmektedir.
- Bu doğrultuda köylerimizde meraya dayalı koyuncululuğu geliştirerek, köylerde yaşayan vatandaşlarımızın gelir seviyesinin arttırılmasını, özellikle kırsal alandaki göçün engellenmesini ve il ekonomisine katkı sağlanmasını projenin genel amacını oluşturmaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda;
- İlimizde kurulacak örnek işletmelerde yüksek verimli, genetik kabiliyeti yüksek ve bölge şartlarına uyumlu damızlık niteliği iyi olan bir ırk (Romanov ve yerli koyun melezi) geliştirerek kırmızı et üretimini arttırması,
- Ekonomisi büyük oranda hayvancılığa dayalı olan ilimizde çayır ve mera alanlarını daha uygun ve etkin bir şekilde değerlendirmek ve meraya dayalı hayvancılığı daha karlı hale getirilmesi,
- Proje sayesinde yüksek verimli sürüler oluşturularak çiftçi gelirini yükseltilmesi,
- Projeye birlikte küçük aile işletmelerine modern işletmecilik tekniklerinin öğretilmesi,
- Proje sayesinde kırsalda istihdam oluşturularak var olan atıl iş gücünün kullanılması,
- İşlenmeyen tarım arazilerinin ve nadas alanlarının değerlendirilerek ilimizde var olan yem bitkisi üretimini arttırması, hedeflenmektedir.

PROJENİN İŞLEYİŞİ:

- Bu güne kadar uygulanan koyunculuk projelerinde yaşanan başarısızlıkların en önemli sebepleri;
- Sürekli değişen hayvan fiyatları: yetiştiricilerin hayvanları aldıkları ve borçlandıkları dönemdeki hayvan fiyatının, borç ödeme taksitlerin olduğu dönemdeki hayvan fiyatlarından düşük olması
- SYD Vakfı aracılığı ile sabit geliri olmayanlara yönelik olarak yapılan projelerde, yetiştiricilerin hayvanlara yeterince bakamaması,
- Kooperatif projelerinde belli bir sayıyı tamamlama zorunluluğu nedeni ile yetiştiriciliğe ilgisi olmayan veya bilgisi yetersiz kişilerin projelere dâhil edilmesi,
- Mera potansiyeli yetersiz olan veya koyunculuk kültürü(geçmişi) olmayan köylerin seçilmesi,
- Bakım ve Besleme ile ilgili yetersizlikler,
- Hayvan dağıtımından sonra ilgili kurumların takip eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yeterince yapamaması sayılabilir.
- Bu tespitler dikkate alınarak hazırlanan proje; yetiştiricileri borçlandırarak hayvan dağıtmak yerine, yetiştiricilere verilen hayvan kadar hayvanın 3. yavru döneminde geri alınması esasına dayanmaktadır.

- Bu şekilde yetiştiriciler para üzerinden borçlandırılmayacak ve hayvan fiyatlarındaki olası düşmeler nedeni ile borç ödeme döneminde zor durumda kalmayacaktır.
- Diğer yandan proje; mera potansiyeli olan koyunculuk kültürü bulunan köylerde daha önce bu işleri yapmış fiilen köyde çiftçilik yapanları hedef grup olarak seçmiştir.
- Proje başlangıcında mera potansiyeli yeterli olan ve koyunculuk deneyimi olan 3 köyden 6'şar işletmeye 24 baş koyun ve 1 baş koç x 25 hayvan ücretsiz olarak verilecek. Proje 2. döl döneminde aynı özellikleri taşıyan 3 köyden 6'şar işletmeye 24 baş koyun ve 1 baş koç x 25 hayvan ücretsiz olarak verilecektir.
- Projenin 3. 4. 5. ve 6. döl dönemlerinde 2 önceki döl döneminde koyun verilen işletmelerden aynı olarak (koyun ve koç) olarak alınacak olan hayvanlar projeye yeni katılacak olan mera potansiyeli yeterli olan ve koyunculuk deneyimi olan 3 yeni köyden 6'er işletmeye verilecektir. 5. ve 6. döl dönemlerinde koyun verilen işletmelerden 2. Döl dönemi sonunda aynı olarak alınacak hayvanlar (koyun ve koç) Proje kapsamında satılarak proje bitirilecektir.
- Projenin verimli gitmesi durumunda uzatılması veya beklenmedik olumsuzlukların yaşanması durumunda erken bitirilmesi Proje Yürütme Komisyonunun yetkisindedir. Projenin her türlü takibi (hayvanların seçilmesi, dağıtılması, geri alınması ve işletmelerin kontrolü) İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yapılacaktır.

***Projede kullanılacak hayvan
ırk seçimi***

Kültür ırkı ve elde edilecek melezlerde aranan özellikler

- 1. Döl verimleri yüksek olmalıdır (doğuran koyun başına kuzu verimi en az 1.5-2)
- 2. Kuzularda yaşama gücü yüksek olmalıdır.
- 3. Kuzular erken yaşta (5-6 aylıkken) kasaplık çağa ulaşmalıdır.
- 4. Yemden yararlanma kabiliyetleri yüksek olmalıdır.
- 5. Karkas kalite ve randımanları yüksek olmalıdır.
- 6. Erken yaşta damızlıkta kullanılmalıdırlar.
- 7. Mera koyunculığına uygun olmalıdırlar.
- 8. Mevcut şartlarda verim özelliklerini sürdürebilmelidirler.

NEDEN ROMANOV?

- ❖ Döl verimin yüksek olması (%350)
- ❖ Yavrularının yaşama gücünün yüksek olması
- ❖ Kuzu büyütme kabiliyetinin iyi olması
- ❖ Sürü koyunculığına uygun olması
- ❖ Uzun mesafelere (18-20 km) yürüme kabiliyeti, mera koyunculığına uygun oluşu
- ❖ Uzun süre damızlıkta kullanma (10-12 yıl)

Romanov'un yayılma alanı

NEDEN YERLİ IRKLAR?

- ❖ **Yerli koyun ırklarımız, yüzyıllardır Anadolu'da hayatlarını idame ettirebilmiş ve ülkemizde mevcut bir çok hastalığa karşı doğal bağışıklık oluşturmuştur.**
- ❖ **Döl verimleri düşük olmasına rağmen, iç-dış parazitlere karşı mukavim yerli ırklarımız biyo çeşitlilikte de önem arz etmektedirler.**
- ❖ **Güvenilir üretim yerli koyun ırklarımızın katkısı olmadan düşünülemez.**

NEDEN SAF ROMANOV DEĞİL DE MELEZ IRK ANADOLU ROMANOV.

ince bel

Ufak cüsseli yavrular

Saf Romanovun, zayıf karkas konformasyonu, çok yüksek olan kuzulama oranının kuzu büyüme -gelişme hızını ve yaşama gücünü düşürmesi, saf ırk olmasından dolayı hastalıklara dayanıklı olamaması gibi kusurlu özellikleri Anadolu Romanov koyununda bertaraf edilmiştir.

Anadolu Romanovu; güvenilir yetiştiricilikte Anadolu'da yüzyıllardır yaşamını idame ettiren, hastalıklara doğal bağışıklık oluşturmuş yerli ırkların bu avantajlarını alırken yerli ırk koyunlarımızın kusurlu yanları olan **düşük döl verimi**, geç cinsi olgunluk, **besi kabiliyetinin zayıf olması**, karkas kalitesinin düşüklüğü ise Romanov ile iyileştirilmiş kültür ırkı bir melezdır.

ANADOLU ROMANOV VERİM ÖZELLİKLERİ

- İlkine doğum yaşı: Ortalama 12 ay
- İlkine doğumda kuzu sayısı: %150-180
- Ergin koyun doğumda kuzu sayısı: %180-220
- Kuzulama aralığı: 8-9 ay
- Yetiştirilme bölgesi: Tüm Türkiye

- ❖ Kesim yaşı 4-4,5 ay
- ❖ Kesim ağırlığı 40-45 kg
- ❖ Karkas Ağırlığı 20-22 kg
- ❖ Karkas Randımanı %50-52

KIYASLAMA TABLOSU	Yerli ırk	Romanov Elit Çekirdek Sürüsü	Romanov Melezleri Test Sürüsü
İlkine doğum yaşı (ay)	21	8	12
İlkine doğumda kuzu sayısı	1,1	2,7	1,8
Doğumda kuzu sayısı (Ergin koyun) (A)	1,2	3,4	2,5
Sütten kesime kadar yaşama gücü (%) (B)	85	95	98
Besi başı yaş (gün)	120	60	60
Besi başı ağırlık	16	20	24
Beside günlük canlı ağırlık artışı (gr)	180-250	250-350	380-420
Besi sonu ağırlık (C)	35	40	45
Toplam üretkenlik (kg) (A x B X C)	36	130	110
Kasaplık yaş	240	130	120
Yemden yararlanma (kg) (1kg canlı ağırlık için tüketilen toplam yem miktarı)	5,5	4,3	3,2

Proje İlerleme Tablosu:

Zaman	Döl Aralığı	1.döl	2. döl	3. döl	4. döl	5. döl	6. döl
	Takvim	10. Ay	20.Ay	30.Ay	40.Ay	50.Ay	60.Ay
Köy	Her yıl 3 köy	3	6	9	12	15	18
İşletme	Her köyden 6 işletme	18	36	54	72	90	108
Koyun	Her işletmeye 24 koyun, 1 koç	450	900	1350	1800	2250	2700

Proje süresince 1 işletmenin Hayvan Varlığındaki Değişim(Geri Ödemelerle Birlikte)

*24 koyun 1 koç geri alınır

Döl Dönemi	Koyun	Koç	TOPLAM
	24	1	25
1	38	15	54
2	53	30	83
3*	52*	52*	104*
4	84	84	167
5	129	129	258
6	194	194	387

Proje Süresince 1 işletmenin Hayvan varlığındaki gelişim:

*Doğum Oranı 1,2 olarak alınmıştır. (ikiz doğum, kısırılık, ölümler dikkate alınmıştır)

*Doğum Yüzdesi % 50 erkek, % 50 dişi olarak alınmıştır.

*Her döl dönemi 10 ay alınmış olup, 5 yılda 6 döl dönemi dikkate alınmıştır.

Döl Dönemi	Takvim (Ay)	Proje Faaliyeti	Doğum Oranı	Koyun	Koç	TOPLAM
0	1	Her işletmeye verilen Koyun Sayısı		24	1	25
1	10	İşletmedeki yeni doğan hayvan sayısı	1,2	14	14	29
		Dönem sonunda işletmedeki toplam hayvan sayısı		38	15	54
2	20	İşletmedeki yeni doğan hayvan sayısı	1,2	14	14	29
		Dönem sonunda işletmedeki toplam hayvan sayısı		53	30	83
3	30	İşletmedeki yeni doğan hayvan sayısı	1,2	23	23	46
		Dönem sonunda işletmedeki toplam hayvan sayısı		76	53	129
4	40	İşletmedeki yeni doğan hayvan sayısı	1,2	32	32	63
		Dönem sonunda işletmedeki toplam hayvan sayısı		108	85	192
5	50	İşletmedeki yeni doğan hayvan sayısı	1,2	46	46	91
		Dönem sonunda işletmedeki toplam hayvan sayısı		153	130	283
6	60	İşletmedeki yeni doğan hayvan sayısı	1,2	65	65	129
		Dönem sonunda işletmedeki toplam hayvan sayısı		218	195	412

Proje Kapsamında Köy Sayısı, İşletme Sayısı Ve Hayvan Sayısındaki Değişim

Döl Dönemi Takvim	Gebe Koyun			1. döl dönemi			2. döl dönemi		
	0			10.Ay			20.Ay		
	Koyun	Koç	TOPLAM	Koyun	Koç	TOPLAM	Koyun	Koç	TOPLAM
Bir İşletmedeki Hayvan Sayısı	24	1	25	38	15	54	53	30	83
Köy Sayısı	3	3	3	3	3	3	3	3	3
İşletme Sayısı	18	18	18	18	18	18	18	18	18
1. döl dönemi	432	18	450	691	277	968	950	536	1.487
2. döl dönemi				432	18	450	691	277	968
3. döl dönemi									
4. döl dönemi									
5. döl dönemi									
6. döl dönemi									
TOPLAM	432	18	450	1.123	295	1.418	1.642	814	2.455

Proje Kapsamında Köy Sayısı, İşletme Sayısı Ve Hayvan Sayısındaki Değişim

Döl Dönemi	3. döl dönemi			4. döl dönemi			5. döl dönemi			6. döl dönemi		
	30.Ay			40.Ay			50.Ay			60.Ay		
Takvim	Koyun	Koç	TOPLAM	Koyun	Koç	TOPLAM	Koyun	Koç	TOPLAM	Koyun	Koç	TOPLAM
Bir İşletmedeki Hayvan Sayısı	52	52	104	84	84	167	129	129	258	194	194	387
Köy Sayısı	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
İşletme Sayısı	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
1. döl dönemi	933	933	1.866	1.503	1.503	3.007	2.322	2.322	4.645	3.484	3.484	6.967
2. döl dönemi	950	536	1.487	933	933	1.866	1.503	1.503	3.007	2.322	2.322	4.645
3. döl dönemi	432	18	450	691	277	968	950	536	1.487	933	933	1.866
4. döl dönemi				432	18	450	691	277	968	950	536	1.487
5. döl dönemi							432	18	450	691	277	968
6. döl dönemi										432	18	450
TOPLAM	2.316	1.488	3.803	3.560	2.732	6.291	5.899	4.657	14.418	8.381	7.553	28.386

Projenin Uygulanacağı Köylerin Ve İşletmelerin Seçimi:

- Projenin uygulanacağı köyler; İl Müdürlüğü(2kişi), İl Özel idaresi(1kişi), Ziraat Odası Başkanlığı(1kişi), ve Koyun Yetiştiricileri Birliği(1kişi), üyelerinden oluşan 5 kişilik bir komisyon(Proje Yürütme Komisyonu) tarafından ile belirlenecektir. Köylerin seçiminde mera varlığının yeterli olması, köyde koyunculuk kültürünün bulunması, yem bitkisi yetiştiriciliğinin yapılması gibi hususlar dikkate alınacaktır.
- Projeye uygulanacak işletmelerin belirlenmesinde söz konusu komisyona ilgili köy muhtarı da dâhil edilecektir. İşletmelerin seçiminde, barınak durumu, işletmedeki işgücü durumu, işletmenin hayvancılık geçmişi, yem bitkileri üretimi gibi hususlar dikkate alınacaktır.

İşletmelerin Takibi Ve Teknik Destek Sağlanması:

- Projenin her türlü takibi (hayvanların seçilmesi, dağıtılması, geri alınması ve işletmelerin kontrolü) İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yapılacaktır. Proje kapsamındaki işletmelere İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ekipleri tarafından eğitimler verilecektir. Proje kapsamındaki işletmelerin Koyuncular birliğine üye olması zorunlu kılınacaktır.

Beşinci Yıl Sonunda Projenin Tamamlanması;

- Projenin 5. Yılı sonunda; 5. ve 6. döl dönemlerinde koyun verilen işletmelerden 2. Döl dönemi sonunda aynı olarak alınacak hayvanlar (koyun ve koç) Proje kapsamında satılarak proje bitirilecektir. Projenin verimli gitmesi durumunda uzatılması veya beklenmedik olumsuzlukların yaşanması durumunda erken bitirilmesi Proje Yürütme Komisyonunun yetkisindedir. Projenin her türlü takibi (hayvanların seçilmesi, dağıtılması, geri alınması ve işletmelerin kontrolü) İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yapılacaktır.

PROJE MALİYETİ

1 işletmenin kuruluş maliyeti(canlı hayvan)

	Adet	Birim Fiyat(TL)	TUTARI (TL)
Koç alımı	1	2.500,00	2.500,00
Koyun alımı	24	600,00	14.400,00
Nakliye giderleri	1	100,00	100,00
Beklenmeyen giderler	1	400,00	400,00
TOPLAM			17.400,00

TEŐEKKÜRLER

T.C.
BAYBURT VALİLİĞİ
İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ

Telefon: (458) 2117485

Fax: (458) 2117584

e-Posta: info@bayburttarim.gov.tr

Web: www.bayburttarim.gov.tr